

Nr 258.

Av herr **Mannerskantz** m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om avverkningsskyldighet*.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 277 angående lag om avverkningsskyldighet har föreslagits ett antal skärpningar av nu gällande bestämmelser, som utan att kunna medföra någon nämnvärd ökning av ved- och virkesleveranserna såväl principiellt som reellt innebära olägenheter och intrång för skogsägarna, vilka torde sakna motstycke på andra områden.

Redan när den nu gällande lagen år 1940 behandlades av riksdagen, hävdades att lagen var onödig och att i stort sett samma vedkvantiteter skulle kunna påräknas, om man inskränkt sig till att länsvis uppgöra avverkningsplaner, innebärande förslag till de vedkvantiteter, som varje enskild skogsägare borde leverera. Erfarenheten har knappast jävat detta påstående, enär det fåtal fall av tredska som förekommit utgör rena undantag. De från sådana skogsägare erhållna vedmängder hava näppeligen uppgått till sådana kvantiteter, att de på minsta sätt ha kunnat påverka bränsleförsörjningen.

Vi skola emellertid nu icke ånyo upptaga det avslagsyrkande som 1940 gjordes, men måste resa gensaga emot de skärpningar, som nu föreslås.

Den mest betydelsefulla av dessa torde vara förslaget att bemyndiga Kungl. Maj:t att låta lagen tillämpas även på annat virke än ved. Även om föredragande statsrådet icke för närvarande anser att leveranstvång bör införas för andra sortiment än brännved, kolved och massaved, måste man utgå ifrån att lagen kommer att tillämpas även på andra sortiment, såsom timmer, stolpar, slipers eller måhända även sågat virke. Vi kunna icke anse det vara riktigt att så sker. Beträffande massaveden kan det måhända vara logiskt, att den följer bestämmelserna för den övriga veden, även om man måste anse, att de minskade lagren av massaved sammanhånga med det ganska oekonomiska tillvägagångssättet att använda massaved som bränsle. Att däremot ålägga skogsägare att hugga vissa kvantiteter timmer eller specials Sortiment innebär ett ingrepp, som knappast kan försvaras även vid ett mera trängt försörjningsläge. Det rent tekniska handhavandet av fördelningen av kvantiteterna är härvidlag mycket mera komplicerat än när det gäller veden. Man måste därjämte räkna med att de flesta skogsägare, som hava tillgång till skog, där timmer kan utfås utan förfång för skogsvården, komma att avverka så mycket som erfordras för hemmamarknaden och den mycket nedskurna

exporten, om blott priserna icke pressas ned så att rotnettot blir lägre än vad de betrakta som skäligt. Att såsom i viss mån skett med veden använda en tvångslag för att kunna få fram en vara till ett oräntabelt pris är näppeligen att rekommendera även i ett läge, som är än mera pressat än det vi f. n. befinna oss uti. Kommer man dessutom att uttaga krigskonjunkturskatt på det tvångsavverkade timret, har man snart skapat en stämning bland skogsägarna, som landet icke har någon nytta av och som innebär att avverkningarna komma att påverkas även av andra synpunkter än de som hittills dominerat, nämligen tillgång på arbetskraft och dragare.

Vi förmena, att av dessa såväl som flera andra skäl sista meningen i § 1 bör utgå, men att massaveden lägges till vedsortimenten.

Vad beträffar den i propositionen föreslagna anordningen att kristidsstyrelsen jämväl skall kunna bestämma å vilken del av egendomen avverkningen skall företagas, anför bränslekommissionen, att »det skulle vara av ett visst värde», att ett direkt uttalande i saken göres. Man kan ifrågasätta om detta är en tillräcklig motivering för en åtgärd, som i så hög grad ingriper i den enskildes dispositionsrätt över sin egendom. Den fördel, som bränsleförsörjningen skulle beredas genom en sådan åtgärd, torde endast i undantagsfall framträda, och vi få därför hemställa, att denna bestämmelse utgår ur § 2.

Detsamma bör gälla vad i samma § säges om att avverkning må åläggas utan hinder av avverkningsförbud, som meddelats av skogsvårdsstyrelse. Ett frångående av skogsvårdsstyrelsernas möjlighet att förhindra rovhuggning bör lösas på det sättet, att skogsvårdsstyrelsen sättes i tillfälle taga frågan under ny prövning, varför angivna bestämmelse bör utgå ur § 2, i all synnerhet som endast förhållandevis ringa vedmängder kunna beröras därav. Man måste även reagera emot vad Kungl. Maj:t nederst å sid. 21 uttalar angående medgivande beträffande avverkning utan hinder av med stöd av lag föreskrivna inskränkningar t. o. m. för visst län eller visst område, vilket säkerligen, om det tillämpades, skulle hava ödesdigra verkningar utan att giva nämnvärda vedmängder.

Det kan vidare ifrågasättas, om icke straffet för underlåten avverkning — skillnaden mellan garanti- och normalpris — är väl högt utöver de *beräknade* kostnaderna för kronans avverkning och i många fall vida högre än ett rimligt bötesstraff. Den ökade kostnaden samt obehaget av att främmande personer stämpla och hugga i ens skog torde vara en tillräcklig olägenhet för att förhindra, att något större antal fall av tredska skall inträffa. Vi hålla före detta så mycket mer, som vår uppfattning är, att skogsägarna i allmänhet varit synnerligen lojala och brustit i sina åligganden huvudsakligast på grund av sådana icke straffbara orsaker som t. ex. omöjligheten att erhålla arbetskraft.

Såsom föredragande statsrådet anfört har i intet fall tvångsavverkning för kronans räkning förekommit, och antalet fall, då vederbörande skogsägare ombesörjt honom åliggande avverkningsskyldighet först efter det beslut meddelats om tvångsavverkning, kan ej heller vara stort att döma av formuleringen i statsrådets uttalande. Att för rena undantagsfalls skall bestämma att tvångsavverkning skall igångsättas även när talan mot bränslekommissionens beslut förts hos Kungl. Maj:t, synes oss onödigt, i synnerhet om man betänker, att träd som fällts icke ånyo kunna uppresas och bringas att växa.

Slutligen bör vid bifall till här framställda yrkanden rubriken bibehållas lika med i nu gällande lag.

Vi hemställa att riksdagen må besluta,

att i propositionen nr 277 föreslagen lag må erhålla rubriken »Lag om skyldighet att avverka ved till avsalu»,
att andra stycket i § 1 må få följande lydelse:

— — — angives.

Med ved förstås i denna lag brännved, kolved och massaved,

att sista stycket i § 1 skall utgå,

att i § 2 sista meningen i första stycket orden »del av egendomen avverkningen skall företagas samt den» skola utgå,

att i § 2 andra stycket första meningen skall utgå och jämväl ordet »dock» i nästa mening,

att i § 5 ordet »garantipris» utbytes mot »normalpris» samt

att i § 9 sista meningen i andra stycket skall utgå.

Stockholm den 22 maj 1942.

Axel Mannerskantz.

Ivar Ekströmer.

William Nisser.